

Thorvald Staunings tale ved Rigsdagens åbning

Taler

Thorvald Stauning
Statsminister

Dato

1. oktober 1940

Sted

Christiansborg

I Overensstemmelse med § 40 i Danmarks Riges Grundlov har Hans Majestæt Kongen ved Aabent Brev af 20. forrige Maaned indkaldt til en ordentlig Rigsdagssamling, der i Henhold til Kongens Bestemmelse skal aabnes i Dag. Ved Reskript af 20. forrige Maaned har Hans Majestæt Kongen dernæst overdraget mig at aabne denne i Dag sammentrædende Rigsdag og at foranledige det i saa Henseende videre fornødne. Dette sker herved. I Kongens Navn erklærer jeg den ordentlige Rigsdagssamling for aabnet.

Rigsdagen samles i Aar under særegne Forhold, og under Hensyn til disse skal jeg kun knytte faa Bemærkninger til denne Anledning:

Den Krig, der for et Aar siden netop var i sin Begyndelse, fortsættes endnu med megen Styrke, og den har allerede medført indgribende Ændringer i europæiske Forhold.

Danmarks Maal vil være en Politik, der holder den danske Nation samlet om de nationale Opgaver, som er det fornemste for Folket, men dernæst vil det være naturligt, at Nationen har Opmærksomheden henvendt paa den Udvikling i Europa, der vil følge efter Krigen.

Danmark vil fremdeles have Interesse i et fordrageligt Samliv med andre Nationer og i høj Grad med vore Naboer, hvorfor det ogsaa vil være en Opgave at forberede den Tilpasning, der melder sig som en uafviselig Fordring i kommende Tid.

Det maa forudses, at den Fællesfølelse, der lever i det danske Folk, fremdeles vil give sig Udslag i et Samarbejde mellem de Partier, der ønsker at bygge videre paa Landets forfatningsmæssige Grundlag, og det ligger derfor som en Opgave for disse at bestemme angaaende den politiske Udvikling i den forestaaende Periode.

Da Tilførslerne af Raastoffer til dansk Produktion er blevet væsentlig formindsket som Følge af de tilstedeværende Forhold, maa man desværre imødese en fortsat Formindskelse af Beskæftigelsesmulighederne, hvis Tilførselsforholdene ikke bliver væsentlig forbedret.

Ministeriet har under Udsigten hertil undersøgt forskellige Planer om Beskæftigelse og har maattet lægge Vægt paa at fremskaffe saadanne, som ikke i høj Grad kræver udenlandske Raastoffer, og hvortil de økonomiske Fordringer ikke overstiger Landets Evne.

Om saadanne Planer skal jeg fremsætte nogle Bemærkninger:

I de Planer, man har beskæftiget sig med, er der nogle, som har det dobbelte Formaal: at skaffe Arbejde og at fremskaffe Arealer til Kornavl og andre Foderemner af Hensyn til den fornødne Selvforsyning. I saa Henseende vil Lovforslag blive forelagt, der giver Adgang til Afvanding og, Beskyttelse af lavt liggende Arealer. Endvidere paatænkes en Udvidelse af Grundforbedringsloven. Der er dernæst planlagt Skovplantninger, særlig paa den jyske Hede, samt endvidere Afgravning og Planering af store Mosearealer, og endelig paatænkes en Udvidelse af Loven om Anlæg af Ensilagebeholdere.

Forskellige storindustrielle Anlæg er under Overvejelse, og foreløbig deltager Staten økonomisk i Anlægget af et Staalværk.

Det maa anses for sandsynligt, at der kun bliver Byggeri i begrænset Omfang paa Grund af Raastofmangelen, og derfor har man for øje at søge Bygningsreparationer fremmet. Der paatænkes en Lov, der stiller Tilskud og Laan til Raadighed til Hovedreparation af Landbrugsbygninger, hvorunder man ogsaa kan løse Opgaven at skaffe tidssvarende Beboelse for de faste Medhjælpere. Endvidere vil man foreslaa det Beløb, der staar til Raadighed til Udlaan til Landarbejderboliger, væsentlig forhøjet.

Paa tilsvarende Maade som for Landbrugsejendomme paatænker man en Lovgivning, der muliggør Reparationsarbejder paa Byejendomme, hvorved et betydeligt Antal Arbejdere vil kunne opnaa Beskæftigelse. Desuden har man Opmærksomheden henvendt paa Varmeisolering, der foruden at skaffe Arbejde ogsaa kan medvirke til Besparelse af Brændselsforbruget.

Ved Tillægsbevilling er forskellige Arbejder fremskyndet, og paa Finanslovsforslaget vil foreligge Forslag om ca. 40 Mill. Kr. til offentlige Arbejder. Ud over det foreslaaede har man en Række Arbejder under Overvejelse i Ministeriet for offentlige Arbejder, derunder ogsaa Jord- og Broarbejder for Banelinien Nykøbing F.–Rødby samt Færgehavn ved Rødby Havn, alt som Forberedelse til et Anlæg af Rødby–Femern-Ruten.

Fra Undervisningsministeriet forberedes Ændringer i Skoleloven, særlig til Fremme af Anlæg af Idrætspladser, Svømmebassiner og Skolebygninger.

Ogsaa Planer om Anlæg af Badestrande og Lejrpladser samt Adgangsveje og Stier til naturskønne Omraader er under Behandling, og sluttelig nævner jeg, at der forberedes Ændringer i Loven om Ungdomsforanstaltninger samt i Loven om Beskæftigelse for langvarigt arbejdsløse.

Ud over de Lovforslag, der kræves i Beskæftigelsesøjemed, og saadanne, som er fornødne for den almindelige Drift af Statshusholdningen, skal jeg ikke forebringe Planer fra Ministeriet, idet man maa regne med, at Tidens nødvendige Gerning i tilstrækkelig høj Grad vil stille Krav baade til Økonomien og til Kræfterne.

Den Tid, vi er inde i, kalder imidlertid paa Samarbejdet imellem alle Danske.

Der er een Opgave, som først og fremmest foreligger, nemlig Sikringen af Danmarks Selvstændighed og Bevarelse af Folkets Frihed, og til Samling derom vil Rigsdagen nu øve sin Gerning.

Jeg byder Rigsdagen velkommen til Arbejdet, og jeg ønsker, at den maa være sikret Fredens Vilkaar.

I dette Haab foreslaar jeg, at vi indleder Arbejdet med et Leve vort Fædreland, Leve Danmark!

Medlemmerne besvarede Statsministerens Leve med et trefoldigt Hurra.

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1940>